

RICHTLIJN NR. 1

MEMORANDUM INZAKE DE RICHTLIJN DEUGDELIJK BESTUUR BIJ SPAARINSTELLINGEN

Richtlijnen zijn normen, waarvan de verwezenlijking naar het oordeel van de Centrale Bank van Suriname bij voortduring moet worden nagestreefd ter bevordering van de ontwikkeling van een gezond bank- en kredietwezen.

Gelet op de instandhouding van een gezonde financiële sector en de ontwikkelingen op nationaal en internationaal niveau, is besloten de richtlijnen binnen de coöperatieve sector te evalueren en te groeperen. De groepering ziet er als volgt uit:

- Groep 1 Vergunningsvoorwaarden en ontbindingsprocedure;
- Groep 2 Integriteitstoezicht m.n.:
 - 2a Corporate Governance en
 - 2b Anti – Money Laundering en de bestrijding van Terrorismedfinanciering (AML/CTF).
- Groep 3 Prudentieel toezicht.

In groep 2a Corporate Governance zullen de volgende richtlijnen opgenomen worden:

1. Richtlijn Deugdelijk Bestuur bij spaarinstellingen;
2. Richtlijn Geschiktheid en Integriteit van bestuurders en leden van het toezichthoudend orgaan bij spaarinstellingen;
3. Richtlijn geschiktheid en integriteit van personen uit de tweede echelon bij spaarinstellingen;
4. Richtlijn integriteitsbeleid bij spaarinstellingen;
5. Richtlijn interne afdeling bij spaarinstellingen en
6. Richtlijn systeem van interne controle bij spaarinstellingen.

Naast deze richtlijnen is een Corporate Governance Code opgesteld voor de coöperatieve sector, welke als referentiekader zal dienen voor de Corporate Governance Code van de spaarinstellingen. Deze richtlijnen en Code moeten in samenhang worden gelezen en toegepast bij de inrichting van de bedrijfsvoering van de spaarinstelling.

Preamble

De rol van spaarinstellingen in de nationale economie en in het sociale leven van Suriname is cruciaal dat het van belang is om bijzondere aandacht te schenken aan hun goede werking en aan hun financiële, operationele en bestuurlijke stabiliteit. Spaarinstellingen doen een beroep op de spaargelden van het publiek en dat maakt een hoge graad van vertrouwen in hun stabiliteit en solvabiliteit noodzakelijk. Gebeurtenissen of incidenten kunnen hun reputatie aantasten en hun liquiditeit op de proef stellen.

Dat spaarinstellingen alle nodige maatregelen nemen om de instelling goed te besturen, is niet alleen belangrijk voor de doeltreffendheid van hun bedrijfsvoering, maar ook van essentieel belang voor het behoud van het vertrouwen van het publiek, hun leden en het financiële stelsel als geheel. In de uitvoering van haar taak als toezichthouder wenst de Bank bijzondere nadruk te leggen op het belang van de goede werking van spaarinstellingen en in het bijzonder op de vereisten die, met het oog hierop, aan hun bestuursorganen (Governance) dienen te worden gesteld.

Corporate governance is de Engelse term voor deugdelijk ondernemingsbestuur en behelst onder meer het duidelijk vooropstellen van de doelstellingen van de spaarinstelling, het opzetten van een doeltreffend bestuursstructuur, het onderkennen van en het op gepaste wijze rekening houden met de belangen van alle belanghebbenden van de instelling en het besturen van de instelling in overeenstemming met de principes van een gezond en integer beleid, conform de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.

Wettelijke basis en doelstelling

De Bank kan uit hoofde van artikel 13 van de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024, No. 04) richtlijnen vaststellen voor het uitoefenen van toezicht. De onderhavige Richtlijn legt, met toepassing van artikel 16 van de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024, No. 04) (de Wet) bepalingen vast die de Bank noodzakelijk acht mede ten aanzien van de governance structuur van spaarinstellingen.

Deze bepalingen worden geconcretiseerd in tien principes uitgewerkt in best practice bepalingen, die naar evenredigheid van toepassing zijn op alle spaarinstellingen die onder het toezicht van de Bank staan. Dit houdt in, rekening houdende met de grootte van een spaarinstelling, de aard en complexiteit van haar activiteiten, dat de concretisering van deze principes zal verschillen.

Een uitgangspunt van deze Richtlijn betreft, conform artikel 5 van de Wet, dat de spaarinstellingen beschikken over een meerhoofdig bestuur (lid 1) en een toezicht-houdend orgaan (leden 2 en 3).

Deze Richtlijn schetst de taken en verantwoordelijkheden van de bestuursorganen van spaarinstellingen. De Bank zal als toezichthouder evalueren hoe goed de bestuursorganen hun taken en verantwoordelijkheden uitvoeren in het licht van de principes van deze Richtlijn. Bij haar evaluatie zal rekening worden gehouden met de grootte van een spaarinstelling, en de aard en complexiteit van haar activiteiten.

Uitgangspunten voor deugdelijk bestuur bij spaarinstellingen

Leden

De algemene ledenvergadering dient zodanig invloed te kunnen uitoefenen op het beleid van het bestuur en het toezichthoudend orgaan van de spaarinstelling, dat zij een volwaardige rol speelt in het systeem van "checks and balances" in de spaarinstelling.

De Bank verwacht dat de leden in de uitoefening van hun rechten bijdragen aan een gezond en integer beleid van de spaarinstelling en een op haar continuïteit gerichte ontwikkeling. Zij moeten hierbij ook voldoen aan de prudentiële verwachtingen betreffende het deugdelijk bestuur, die op de spaarinstelling rusten.

Bestuur, directie en toezichthoudend orgaan en sleutelposities

Voor de officiële benoeming of herbenoeming van een lid van het bestuur, de directie en het toezichthoudend orgaan, en het aantrekken van personen en/of functionarissen die

het risicoprofiel van de spaarinstellingen (kunnen) beïnvloeden, is conform artikel 19 van de Wet schriftelijke toestemming van de Bank vereist. Spaarinstellingen brengen de Bank op de hoogte van het 'onder voorbehoud van goedkeuring van de Bank' benoemen of herbenoemen, van het niet herbenoemen of van het ontslag van een bestuurslid en/of lid van het toezichthoudend orgaan van de spaarinstelling. De Bank wordt van de voorgenomen wijzigingen op de hoogte gesteld, onder toevoeging van alle informatie en documenten die nodig zijn voor de geschiktheids- en integriteitstoetsing en van wijzigingen in de taakverdeling. De toewijzing van verantwoordelijkheden en latere wijzigingen daarin worden eveneens aan de Bank medegedeeld.

Gelet op de tendens om meer gewicht toe te kennen aan de functie van interne toezichthouders en hun betrokkenheid bij strategische beleidskwesties neemt het belang toe van hun deskundigheid en ervaring.

De criteria die de Bank zich voorneemt te gebruiken voor de toetsing van de geschiktheid en integriteit van de leden van het bestuur en commissarissen zullen zowel collectief als individueel gericht zijn. Verwijzend naar de geschiktheids- en integriteitstoetsing van de leden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan, kan de Bank bij incidenten persoonlijke tekortkomingen meenemen in haar individuele beoordeling. De procedures en criteria voor het advies van de Bank zijn dezelfde als bij de oprichting van een nieuwe spaarinstelling. Een spaarinstelling kan een rechtspersoon aanwijzen als lid van het bestuur of indien van toepassing het managementteam. Deze rechtspersoon stelt een natuurlijke persoon als vaste vertegenwoordiger aan, die wordt belast met de uitvoering van de opdracht in naam en voor rekening van de bestuurder-rechtspersoon. Overigens zijn alle toepasselijke wetsbepalingen en regelgeving in verband met geschiktheid en integriteit, beroepsverbod, onverenigbaarheden en transacties met leiders in gelijke mate van toepassing op zowel de bestuurder-rechtspersoon als op haar vaste vertegenwoordiger.

Delegatie en uitbesteding mogen op geen enkele manier afbreuk doen aan het vermogen van de Bank om te controleren of de spaarinstelling de verplichtingen van

haar statuut als spaarinstelling nakomt.

Hoewel de betrouwbaarheid en de deskundigheid van de functionarissen belast met cruciale functies van wezenlijk belang zijn voor de goede werking van de spaarinstelling, is het de verantwoordelijkheid van het bestuur en het toezichthoudend orgaan van elke instelling om de geschiktheids- en integriteitstoetsing uit te voeren. Het is aanbevolen dat hierbij mutatis mutandis dezelfde criteria en een gelijksoortige procedure worden gehanteerd als door de Bank e.e.a. conform de Richtlijn Geschiktheid en Integriteit.

Kennis van de operationele structuur

Bij voordracht van leden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan verschaffen de spaarinstellingen de Bank de informatie en de relevante documenten die haar in staat stelt te beoordelen of deze personen de vereiste professionele betrouwbaarheid, deskundigheid en passende ervaring bezitten.

De spaarinstellingen informeren de Bank ook over de eventuele taakverdeling (en wijzigingen daarin) tussen de leden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan (of indien van toepassing het managementteam).

Openbaarmaking

Openbaarmaking en transparantie zijn hoekstenen waarop deugdelijk bestuur steunt. Publieke informatie bevordert de marktdiscipline, ongeacht of de spaarinstelling al dan niet beursgenoteerd is. Prudentieel toezicht is bovendien geen substituut voor openbaarmaking: leden (van de spaarinstellingen) en andere relevante belanghebbenden zijn belangrijke eerstelijnsbewakers van de integriteit en de professionaliteit van de spaarinstellingen waarmee ze zakendoen. Publieke informatie is dus een noodzakelijk instrument voor bedoelde belanghebbenden om de kwaliteit van het bestuur en de gezondheid van de spaarinstelling te beoordelen. De Bank zal de nakoming van de publicatieplicht, de inhoud van de gepubliceerde jaarrekeningen en overige informatie in dit licht beoordelen.

RICHTLIJN DEUGDELIJK BESTUUR BIJ SPAARINSTELLINGEN

Grondslag

1. Deze Richtlijn is opgesteld ingevolge artikel 16 van de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024 No. 4)

Reikwijdte

2. Deze Richtlijn geldt voor alle spaarinstellingen die in het bezit zijn van een vergunning ter uitoefening van het bedrijf van spaarinstelling en die gelden aantrekken zoals omschreven in artikel 1 lid 1b van de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024 No. 4).

Verkorte naam

3. Naar deze Richtlijn kan korthedshalve worden verwezen naar de Richtlijn Deugdelijk Bestuur.

4. Definities

In deze Richtlijn hebben de hieronder genoemde begrippen de daarachter vermelde betekenis:

- (a) De Bank: de Centrale Bank van Suriname.
- (b) Wet: de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2023 (S.B. 2024 No. 4).
- (c) Spaarinstellingen: Spaar- en kredietcoöperaties en spaarfondsen.
- (d) Bestuur: een groep van vijf of meerdere personen, die feitelijke en statutaire eindverantwoordelijkheid op het hoogste niveau dragen voor de (dagelijkse) leiding van de spaarinstelling. Tot het dagelijkse bestuur kunnen worden gerekend de (onder)voorzitter, de (tweede)penningmeester en de (tweede) secretaris.
- (e) Directeur: Het bestuur kan, indien in de statuten opgenomen, een directeur benoemen die een werkarm is van het bestuur en de operationele werkzaamheden uitvoert. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur. In deze

richtlijn/context wordt bestuur gelijkgesteld aan directie.

- (f) Het toezichthoudend orgaan: het college van minimaal vijf personen dat als interne toezichthouder is aangesteld. Zij is belast met het toezicht op het bestuur en staat hen met raad ter zijde. In deze Richtlijn/context wordt dit begrip gelijkgesteld aan de commissie van toezicht of de verificatiecommissie.
- (g) Belanghebbenden: Entiteit waaraan de spaarinstelling verbonden is en overige (financiële) bedrijven die een samenwerking hebben met de spaarinstelling.
- (h) Sleutelpositie: iedere functie die is aangemerkt als cruciaal voor de spaarinstelling ter waarborging van de naleving van wet- en regelgeving en het zekerstellen van de continuïteit.
- (i) Interne audit: is een systematisch en onafhankelijk onderzoek, waarbij de evaluatie van objectief bewijsmateriaal, de toereikendheid en de naleving van vastgestelde procedures en de effectiviteit van de uitvoering door gekwalificeerd personeel wordt gedaan;
- (j) Compliance: het Engelse werkwoord 'to comply' betekent 'voldoen' of 'naleven'. In de financiële sector wordt de term 'compliance' gebruikt voor naleving van wet- en regelgeving.

5. Principes van deugdelijk bestuur en best practice bepalingen

Principe 1: De leden zijn betrouwbaar en financieel gezond. Zij beheren hun spaartegoeden en sparen in het licht van een gezond en integer beleid van de spaarinstelling, haar deugdelijk bestuur en duurzame ontwikkeling.

Best practice bepaling

De leden dragen in de uitoefening van hun rechten bij aan een gezond en integer beleid van de spaarinstelling en een op haar continuïteit gerichte ontwikkeling. Zij moeten hierbij ook voldoen aan de prudentiële verwachtingen betreffende het deugdelijk bestuur die op de spaarinstelling rusten. De spaarinstelling informeert de leden over het toezicht van de Bank en geeft hen overigens alle informatie die nodig is om de van hun verlangde

bijdrage te kunnen leveren.

Principe 2: De spaarinstelling bezit een transparante governance structuur die een gezond en integer beleid bevordert in het licht van de aard, omvang, complexiteit en het risicoprofiel van de instelling. In de governance structuur van de spaarinstelling wordt zo goed mogelijk een onderscheid gemaakt tussen de functies van de leiding van de instelling (bestuur) en van het toezicht (en advies) op de leiding van de instelling (toezichthoudend orgaan). De spaarinstelling evalueert regelmatig de werking van haar governance structuur.

Best practice bepalingen

2.1 De governance structuur van de spaarinstelling staat in verhouding tot de omvang, de aard en complexiteit van haar activiteiten en tot haar risicoprofiel en houdt steeds gelijke trend met de ontwikkeling van de instelling.

2.2 De governance structuur van de spaarinstelling maakt onderscheid tussen de volgende functies:

- de dagelijkse leiding van de spaarinstelling (bestuursfunctie) en
- het toezicht (en advies) op deze dagelijkse leiding (toezichtfunctie).

2.2.1 De dagelijkse leiding is toevertrouwd aan tenminste twee leden van het bestuur, waarvan het aantal leden wordt vastgesteld in relatie tot de omvang, aard en complexiteit van de activiteiten en het risicoprofiel van de spaarinstelling. Deze twee leden treden, ongehinderd door hun onderlinge adequate taakverdeling, gezamenlijk op en dragen een gedeelde eindverantwoordelijkheid voor de dagelijkse leiding van de spaarinstelling; de mogelijke delegatie van bevoegdheden in verband met de effectieve leiding is juridisch duidelijk afgebakend (bijvoorbeeld in de statuten).

Het toezicht is toevertrouwd aan het toezichthoudend orgaan, waarbij diverse verantwoordelijkheden en bevoegdheden kunnen zijn gedelegeerd

aan personen binnen het orgaan.

Principe 3: De spaarinstelling beschikt over procedures voor het intern overleg tussen het bestuur en het toezichthoudend orgaan.

Best practice bepalingen

- 3.1 Het intern overleg betreft een geïnstitutionaliseerd en gestructureerd overleg tussen het bestuur en het toezichthoudend orgaan ter voorbereiding of ondersteuning van de besluitvorming en heeft betrekking op de strategie en beleidszaken.
- 3.2 Het intern overleg kan zowel door het bestuur als het toezichthoudend orgaan worden bijeengeroepen. Het intern overleg kan betrekking hebben op specifieke leden van het bestuur, het toezichthoudend orgaan en medewerkers. De spaarinstelling beschikt over procedures voor het intern overleg.
- 3.2.1 Deze procedures omvatten ten minste formele regels met betrekking tot het bijeenroepen van vergaderingen, de agendering van punten, de informatieverstrekking aan de leden en de notulering van de beraadslaging en van conclusies, aanbevelingen, acties en besluitenlijst, eventueel een vaste vergaderfrequentie en agenda.
- 3.3 Het intern overleg vindt geregeld plaats, in ieder geval minstens een keer per kwartaal, en heeft minimaal betrekking op:
- Corporate Governance, ontwikkelingen, implementatie, monitoring;
 - de strategie met betrekking tot de oriëntatie van de activiteiten en de implicaties hiervan inzake administratieve organisatie, interne controle, compliance en risicomanagement;
 - rapportages van de interne auditafdeling (IAD) of auditfunctie, externe accountants en het on-site inspectierapport van de Bank; de Key Performance

Indicators (KPI's) zoals de financiële positie, resultaten van de spaarinstelling en andere relevante prestatie-indicatoren;

- betekenisvolle wijzigingen in de organisatie van de spaarinstelling en de implicaties hiervan voor de interne beheersing, compliance en risico-management;
- het tot stand komen en wijziging van interne reglementen en procedures;
- wijziging van wet- en regelgeving, nationaal en internationaal en de implicaties voor de spaarinstelling en
- ontwikkelingen van de economie en haar weerslag op de spaarinstelling.

3.3.1 Waar dit overleg ten goede komt, worden de desbetreffende medewerkers en/of juridische adviseurs betrokken. Externe experts kunnen permanent of ad-hoc worden ingeschakeld als zij waardevolle bijdragen leveren op technisch, management- of externe belangen, waaronder maatschappelijke, sociale, economische, ecologische of culturele aspecten.

Principe 4: Toewijzing van bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De spaarinstelling legt de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle gelegingen van de organisatie vast, beschrijft de procedures en de rapportage-lijnen en ziet toe op hun toepassing.

Best practice bepalingen

4.1 Invulling van governance structuur

De toewijzing van bevoegdheden aan en de taken en verantwoordelijkheden van het bestuur, het toezichthoudend orgaan en haar commissies, is vastgelegd in een schriftelijk reglement, waarin tevens de wederzijdse informatievoorziening en de interne rapportageverplichtingen zijn opgenomen, alsmede de verslaggeving aan de leden.

4.2 Administratieve organisatie

De bevoegdheden, verplichtingen en verantwoordelijkheden van alle belangrijke onderdelen van de spaarinstelling zijn schriftelijk vastgelegd en toegewezen aan de medewerkers van de instelling. Waar mogelijk, zijn de taken gescheiden om risico's op misbruik of inbreuken op prudentiële regels te verminderen.

Voor sleutelposities (zoals: hoofd interne auditafdeling (auditfunctie), hoofd compliance (compliance functie), hoofd risicobeheer (risicobeheerder) zijn personen aangesteld die daarvoor de nodige betrouwbaarheid, kennis, ervaring en competenties bezitten. Deze personen zijn conform artikel 19 lid 3 van de Wet aan een geschiktheids- en integriteitstoetsing onderworpen.

De rapportagelijnen zijn duidelijk bepaald op het risicoprofiel en complexiteit van de spaarinstelling.

Principe 5: Meerhoofdigheid, samenwerking en taakverdeling binnen het bestuur.
De spaarinstelling past de wederzijdse controle (vier-ogen-principe) toe en legt de taken en verantwoordelijkheden van het bestuur vast.

Best practice bepalingen

5.1 Meerhoofdigheid en samenwerking

Het dagelijks bestuur bestaat uit ten minste twee natuurlijke personen die elkaar qua kennis en ervaring aanvullen en in een positie zijn om op elkaar een daadwerkelijke wederzijdse controle uit te oefenen. Zij moeten elkaar kunnen vervangen en de deskundigheid hebben om een spaarinstelling te leiden.

5.1.1 Het bestuur vormt een college dat gezamenlijk tot beleidsbeslissingen komt.

Er wordt vastgelegd hoe het bestuur tot besluitvorming komt. De leden van het bestuur zijn loyaal ten aanzien van de genomen beslissingen. Deze worden genotuleerd en intern meegedeeld aan de medewerkers van de spaarinstelling voor zover dit nodig is voor de uitvoering van de taken die hun

zijn opgedragen, dan wel voor de goede werking van de instelling.

5.2 Individuele toewijzing van verantwoordelijkheden

De samenwerking verhindert niet dat de leden van het bestuur individueel specifieke- maar niet exclusieve- bevoegdheidsgebieden krijgen toebedeeld zoals risicobeheer. Deze interne taakverdeling maakt het mogelijk om de belangenconflicten, die kunnen voortvloeien uit de verschillende activiteit domeinen van de spaarinstelling, passend te beheren.

Principe 6: Onafhankelijke controlefuncties

De spaarinstelling beschikt over passende controlefuncties ter versterking van haar governance structuur, organisatie en interne beheersing.

Best practice bepalingen

- 6.1 De spaarinstelling beschikt over passende "onafhankelijke" controlefuncties, waaronder interne audit, compliance, risicobeheer, en de externe accountant. Het bestuur en het toezichthoudend orgaan zien toe op hun functioneren en benutten hun bevindingen om de governance, organisatie en interne beheersing te verbeteren.
- 6.2 De criteria voor de bepaling van de "onafhankelijkheid" is voor elke functie afzonderlijk vastgelegd, waarbij rekening is gehouden met de kenmerken van de spaarinstelling. Een functie wordt door de spaarinstelling als "onafhankelijk" beschouwd wanneer:
- er een apart reglement hiervoor is met de nodige bevoegdheden, middelen, expertise en toegang binnen de organisatie;
 - zij hiërarchisch en organisatorisch los staat van de operationele activiteit waarop zij betrekking heeft;
 - de persoon belast hiermee rapporteert aan het bestuur met, afhankelijk van de

specifieke functie, een rapportagelijn naar het toezichthoudend orgaan in overeenstemming met de vastgelegde procedures en

- de vergoeding van de personen belast met deze functies niet verbonden is met de uitkomsten van de bedoelde activiteit.

6.3 Er zijn geen activiteitsdomeinen van de spaarinstelling die om redenen van persoonlijke, commerciële of financiële aard aan het zicht van de controlefuncties worden onttrokken.

6.4 In het kader van zijn toezichtfunctie gaat het toezichthoudend orgaan periodiek en minstens jaarlijks na of de "onafhankelijke" controlefuncties goed werken. Daartoe krijgt het toezichthoudend orgaan geregeld een verslag van het bestuur, onverminderd de rechtstreekse kennisname van relevante informatie vanwege de bedoelde functies, in voorkomend geval via de gespecialiseerde raadgevende commissies die het orgaan daartoe heeft opgericht.

6.5 Auditfunctie

Afhankelijk van de aard, omvang, complexiteit en het risicoprofiel van de spaarinstelling, kan het toezichthoudend orgaan een lid belasten met een auditfunctie en een lid belasten met het toezicht hierop.

6.5.1 De taken horende bij het toezicht op de auditfunctie bestaan voornamelijk uit:

- het monitoren van het financiële verslaggevingsproces en van de integriteit van de financiële verslaggeving;
- het monitoren van de doeltreffendheid van de interne beheersing en van de "onafhankelijke" controlefuncties;
- het bevestigen van het controleplan en de ingezette middelen;
- kennisnemen van de activiteit verslagen en van (samenvattingen van) de controleverslagen en het erop toezien dat het bestuur passende

maatregelen neemt om de tekortkomingen die de persoon belast met de auditfunctie en externe accountant hebben vastgesteld te verhelpen;

- het monitoren van de controle op de enkelvoudige jaarrekening;
- het bespreken van controleaangelegenheden met de externe accountant en kennisnemen van belangrijke kwesties die aan het licht zijn gekomen tijdens zijn controleopdracht;
- het beoordelen en monitoren van de onafhankelijkheid van de externe accountant en
- het doen van aanbevelingen over de benoeming en herbenoeming van de externe accountant, zijn onafhankelijkheid en bezoldiging.

6.5.2 Afhankelijk van de grootte en complexiteit van de spaarinstelling worden andere personen aangewezen, volgens dezelfde principes als die hierboven genoemd zijn voor het toezicht op de auditfunctie, die zich specifiek bezighouden met onder andere compliance en risicobeheer. De compliance functie vervult een belangrijke rol in het bevorderen van de naleving van het door de spaarinstelling vastgelegde beleid.

6.6 Delegatie en uitbesteding

Het bestuur is verantwoordelijk voor de controle op en de uitvoering van uitbestede activiteiten en processen. Het beheert de bijbehorende risico's, in het bijzonder het operationele risico door toezicht te houden op de externe dienstverlener. Daarnaast zorgt het bestuur dat de spaarinstelling voldoende ervaring, kennis en middelen behoudt om de kwaliteit van de uitbestede activiteiten continu te monitoren en bij te sturen.

Principe 7: Geschiktheid van de bestuursleden en de leden van het toezichthoudend orgaan

De bestuursleden en de leden van het toezichthoudend orgaan van de spaarinstelling beschikken over een gepast profiel en geven blijk van de vereiste integriteit, inzet, betrouwbaarheid, ervaring en deskundigheid ten aanzien van deugdelijk bestuur en van de taken die hen zijn opgedragen.

Best practice bepalingen

7.1 De algemene ledenvergadering toetst of de leden van het toezichthoudend orgaan en het toezichthoudend orgaan toetst of de bestuursleden voldoen aan de vereiste betrouwbaarheid, kennis, ervaring en competenties, zonder strafrechtelijke veroordelingen en/of een beroepsverboden wegens overtreding van (financieel) relevante wetgeving. Benoemingen vinden plaats door de algemene ledenvergadering, onder voorbehoud van goedkeuring van de Bank. Leden mogen maximaal 70 jaar zijn en maximaal viermaal onafgebroken voor een periode van drie (3) jaar zitting hebben in het bestuur of het toezichthoudend orgaan.

7.1.1 Indien een lid van het bestuur of de commissie van toezicht vier (4) onafgebroken zittingstermijnen heeft doorlopen binnen hetzelfde orgaan, dient een afkoelingsperiode van één (1) zittingstermijn in acht genomen te worden. Na afloop van deze afkoelingsperiode, kan het betreffende lid opnieuw zitting nemen in hetzelfde orgaan.

7.1.2 Naast de in 7.1.1 genoemde afkoelingsperiode kan de Bank, afhankelijk van de omstandigheden, verlangen dat een aanvullende afkoelingsperiode (door de Bank te bepalen) in acht wordt genomen of dat een ander lid wordt voorgedragen, indien een lid van het bestuur dat reeds vier (4) onafgebroken zittingstermijnen heeft vervuld, zitting wenst te nemen in de commissie van

toezicht of omgekeerd.

7.1.3 De Bank kan, afhankelijk van de omstandigheden, eveneens een afkoelingsperiode (door de Bank te bepalen) eisen of de voordracht van een ander lid verlangen, indien een bestuurslid dat nog geen vier (4) onafgebroken zittingstermijnen heeft doorlopen, bij de eerstvolgende zittingstermijn zitting wenst te nemen in de commissie van toezicht of omgekeerd.

7.1.4 De telling van de zittingstermijnen is onafhankelijk van de beklede functie. De telling vindt plaats per zittingstermijn binnen een orgaan.

7.1.5 Kandidaten voor het toezichthoudend orgaan en het bestuur kunnen zowel door het toezichthoudend orgaan, het bestuur als door de leden van de spaarinstelling worden voorgedragen. De uiteindelijke voordracht geschiedt door het toezichthoudend orgaan en wordt hierna voorgelegd aan de algemene ledenvergadering, welke de kandidaat benoemt, 'onder voorbehoud van goedkeuring van de Bank'. De benoeming is pas officieel na goedkeuring van de Bank conform artikel 19 lid 2 van de Wet, waarbij het lid een beschikking ontvangt.

7.2 De bestuursleden en leden van het toezichthoudend orgaan zijn volledig beschikbaar voor hun taken. Voor leden van het toezichthoudend orgaan geldt een formele regeling om belangenverstrengeling te voorkomen. Toetsing van deze regeling vindt plaats aan de hand van een uitputtende schriftelijke opgave door betrokkene(n), van de feitelijke interne en externe functies die zij bekleden, waardoor cumulatie van functies kan worden nagegaan. Deze lijst wordt bijgewerkt telkens wanneer er een verandering in functie(s) van betrokkene(n) optreedt.

7.3 Samenstelling van het bestuur en toezichthoudend orgaan

De spaarinstelling beschikt over een bestuur en toezichthoudend orgaan, waarvan de leden gezamenlijk en individueel het gepaste profiel hebben in overeenstemming met hun functie. Deze evenwichtige samenstelling waarborgt besluitvorming op basis van gezond en integer beleid. De meerderheid van het toezichthoudend orgaan, is onafhankelijk en kan objectief oordelen, vrij van externe invloeden. Leden besteden voldoende tijd en aandacht aan het uitoefenen van hun taak.

7.4 De algemene ledenvergadering toetst of de leden van het toezichthoudend orgaan beschikken over de vereiste kennis, ervaring, betrouwbaarheid en beschikbaarheid voor hun taak. Daarnaast ziet zij toe op een samenstelling die de onafhankelijkheid van het toezichthoudend orgaan ten opzichte van het bestuur en leden waarborgt. Het toezichthoudend orgaan informeert de algemene ledenvergadering hierover.

7.4.1 De spaarinstelling beschikt over een vastgelegde procedure inzake de selectie (voordracht), toetsing en (her)benoeming en het ontslag (of het niet herbenoemen) van de leden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan.

7.5 Er is in de spaarinstelling een beleid voor de samenstelling van haar bestuur en toezichthoudend orgaan inclusief de selectie, waarin onder meer aan bod komen: aspecten zoals aantal leden, de diversiteit en complementariteit van hun kennis en ervaring gehouden tegen het licht van de ontwikkeling van de activiteiten van de spaarinstelling, de cumulatie van mandaten, criteria voor onafhankelijkheid en regeling van belangenconflicten.

7.6 In de spaarinstelling zijn passende maatregelen genomen om de kennis van de leden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan door middel van opleidingsprogramma's en eventuele permanente educatie op peil te houden en waar nodig te verbreden.

7.7 Geschiktheids- en integriteitstoetsing van leden van het bestuur

Bestuursleden beschikken over een onberispelijke trackrecord, vereiste betrouwbaarheid en relevante kennis en ervaring, met name in hun eigen aandachtsgebied.

7.8 Geschiktheids- en integriteitstoetsing van leden van het toezichthoudend orgaan.

Leden van het toezichthoudend orgaan zijn betrouwbaar en hebben geen strafrechtelijke veroordelingen en/of een beroepsverboden wegens overtreding van de bepalingen opgesomd in de (financieel) relevante wetgeving. Het orgaan beschikt collectief over voldoende deskundigheid en ervaring passend bij de aard en het risicoprofiel van de spaarinstelling, waaronder deskundigheid en ervaring met betrekking tot financiën, risicobeheer, wet- en regelgeving, governance, kennis van de financiële sector, leiderschap en management, technologie en digitalisering en competenties die in het algemeen bijdragen tot een deugdelijk bestuur van de spaarinstelling, in betrokkenheid met de deelgenoten van de instelling.

7.9 Als een rechtspersoon is aangewezen als lid van het bestuur wordt door haar een natuurlijke persoon belast met de uitvoering van de opdracht in naam en voor rekening van de bestuurder- rechtspersoon.

Principe 8: Vergoedingsbeleid ten aanzien van het bestuur en de commissies (commissie van toezicht en kredietcommissie). De spaarinstelling hanteert een vergoedingsbeleid die strookt met haar doelstellingen, waarden en lange termijn belangen.

Best practice bepalingen

8.1 Voor zover de vergoeding van leden van het bestuur en de kredietcommissie verbonden is met de individuele prestaties of met de resultaten van de spaarinstelling, hanteert de instelling schriftelijk vastgelegde, relevante en

objectieve criteria die ook aanzetten tot de creatie van lange termijn waarde. Er wordt vermeden dat het vergoedingsbeleid direct of indirect aanspoort tot het nemen van overmatige risico's.

Aan leden van het toezichthoudend orgaan wordt, gelet op de toezichtfunctie die hen is toebedeeld, geen vergoeding toegekend die verbonden is met de korte termijn resultaten van de spaarinstelling. Bij deze vergoeding dient normaliter wel rekening te worden gehouden met hun tijdsbesteding en verantwoordelijkheid.

Principe 9: De spaarinstelling bepaalt de strategische doelstellingen en waarden die zij nastreeft, in het bijzonder met betrekking tot haar integriteit en draagt deze uit over al haar geledingen. Zij legt interne gedragscodes vast en neemt passende maatregelen voor het beheer van de belangenconflicten.

Best practice bepalingen

- 9.1 De spaarinstelling beschikt over een gedragscode om de integriteit van het bedrijf te bevorderen. Deze bevat mede bepalingen met betrekking tot het voorkomen of beheren van belangenconflicten bij het verrichten van financiële diensten en daarnaast interne gedragscodes of formele voorschriften die bepalen hoe de activiteiten worden uitgevoerd met betrekking tot integriteit.
- 9.2 Om de betrokkenheid en toewijzing van alle medewerkers van de spaarinstelling te bevorderen beschikt de instelling over een strategienota waarin de strategische doelstellingen, ondernemingswaarden en interne gedragscodes zijn vastgelegd.
 - 9.2.1 Deze doelstellingen, waarden en codes worden aan de gehele spaarinstelling meegedeeld en gepromoot. Voor de toepassing van deze waarden leggen het bestuur en toezichthoudend orgaan zichzelf hoogstaande en strikte gedragsregels op en geeft het goede voorbeeld ('tone at the top').

9.3 De interne gedragscodes bevatten in elk geval bepalingen met betrekking tot corruptie, ontvangen van of toekennen van geschenken of voordelen in geld of in natura, oneigenlijke zelfbediening in transacties tussen medewerkers en de spaarinstelling (zoals toekenning van kredieten, voorkeurtarieven) en alle onethische of illegale gedragingen in activiteiten binnen of buiten de instelling.

Principe 10: Ken-uw-structuur, ken-uw-activiteiten.

Het bestuur heeft inzicht in de operationele structuur en de activiteiten van de spaarinstelling. Zij heeft ook inzicht in de risico's die verbonden zijn aan de dienstverlening en producten die zij aanbiedt.

Best practice bepalingen

In het licht van de zorgplicht waartoe de spaarinstellingen- afhankelijk van de categorie waartoe het lid behoort en de aard van de verleende diensten- verplicht zijn, alsook in het licht van de money laundering en terrorismefinanciering alsmede overige wet- en regelgeving wordt informatie over leden ingewonnen en vastgelegd in ledendossiers.

10.1 Er is een preventiebeleid dat ertoe strekt in alle opzichten te streven naar een ethisch zuiver handelen en onder meer niet direct of indirect samen te werken met leden die zich tot de spaarinstelling wenden om zich te onttrekken aan fiscale verplichtingen of wettelijke regelingen van andere aard.

10.2 De spaarinstelling beschikt over een risicoprofiel van al haar producten en diensten, een beschrijving van haar risico appreciatie en passende structuren om de risico's die daaruit voortvloeien, op te volgen.

10.3 De spaarinstelling beschikt over een beschrijving van haar operationele structuur, de plaats en functie daarin van het bestuur en elk van de betrokken afdelingen en/of personen. In deze beschrijving is aangegeven op welke wijze betrokkenen

de informatie verkrijgen die zij nodig hebben om hun respectieve taken naar behoren te vervullen en hieromtrent verantwoording afleggen. In het bijzonder krijgen de functies c.q. sleutelposities met een controle dimensie te allen tijde en zonder restricties alle specifieke informatie die zij nodig hebben om hun respectieve taken naar behoren te vervullen.

10.4 Periodiek worden de activiteiten geëvalueerd in het licht van het vastgelegde beleid en wordt daarover verslag uitgebracht aan het toezichthoudend orgaan. De compliance functie ziet erop toe dat de bedoelde activiteiten in overeenstemming zijn met de toepasselijke wettelijke bepalingen.

10.5 De interne controle op de activiteiten is evenredig met het belang en de risico's ervan. De "onafhankelijke" controlefuncties van de spaarinstelling en de leden van het toezichthoudend orgaan hebben onbelemmerde toegang tot de informatie, de betrokken medewerkers en de structuren, als vereist voor de vervulling van hun respectieve opdrachten. Zij worden geïnformeerd wanneer zich belangrijke ontwikkelingen voordoen in de bedoelde activiteiten.

10.6 De spaarinstelling beschikt over een omvattend schriftelijk vastgelegd beleid, met inbegrip van organisatorische en administratieve regelingen (inclusief het bijhouden van gegevens en over de toepassing ervan) en procedures om belangenconflicten te identificeren, te voorkomen of, indien het redelijkerwijze niet mogelijk is, de belangenconflicten te managen zonder schade voor de belangen van de leden en hen passende informatie daarover te geven.

10.7 De spaarinstelling maakt gebruik van de volgende methoden om belangenconflicten te voorkomen:

- Informatie barrières instellen of afdelingen fysiek scheiden.
- Conflicterende schakels in een ketting van transacties of diensten aan verschillende personen toevertrouwen.

- Toezichtverantwoordelijkheden en rapportagelijnen voor conflicterende activiteiten aan verschillende personen toewijzen.
- Vermijden dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen de vergoeding van relevante personen en inkomsten uit conflicterende activiteiten.
- Vermijden dat personen van binnen of buiten de spaarinstelling met conflicterende belangen ongepaste invloed uitoefenen op een activiteit van de spaarinstelling.
- Externe activiteiten van relevante personen beperken.

10.8 Belangenverstrengeling en klokkenluidersregeling

Er is een schriftelijk beleid en procedures vastgelegd voor het managen van belangenconflicten, inclusief een klokkenluidersregeling. Medewerkers kunnen via discrete kanalen legitieme zorgen over integriteitsschendingen of wangedrag melden. Dit geldt ook voor meldingen over het bestuur of toezichthoudend orgaan. Klachten kunnen buiten de hiërarchie, via compliance of interne audit, worden gerapporteerd. Klokkenluiders die te goeder trouw handelen worden beschermd tegen represailles.

Principe 11: Openbaarmaking

De spaarinstelling communiceert met haar belanghebbenden over de principes die zij toepast ten aanzien van haar bestuur.

Best practice bepalingen

11.1 Informatie wordt openbaar gemaakt krachtens de Corporate Governance Code en best practice bepalingen voor spaarinstellingen. In elk geval wordt informatie gegeven over:

- bestuursstructuur en controlestructuur;
- organisatiestructuur en
- doelstellingen en ondernemingswaarden van de spaarinstelling en haar

beleidsprincipes met betrekking tot belangenconflicten en vergoedingsstructuur.

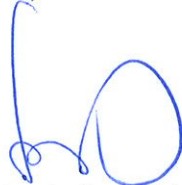
6. Slotbepaling

De Bank behoudt zich het recht voor deze Richtlijn, afhankelijk van omstandigheden en ontwikkeling, aan te passen.

7. Ingangsdatum en overgangsbepaling

- a. Deze Richtlijn is met ingang van 10 november 2025 voor onbepaalde tijd van kracht.
- b. Elke spaarinstelling heeft een maximale periode van zes maanden vanaf de ingangsdatum van deze Richtlijn om de documenten voortvloeiende uit deze richtlijn op schrift te stellen.

Paramaribo, 10 november 2025

Rakesh S. Adhin
Wvd. President